U S N E S E N Í

Zvláštní senát zřízený dle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, složený z předsedy JUDr. Michala Mazance a soudců JUDr. Romana Fialy, JUDr. Pavla Pavlíka, JUDr. Karla Podolky, JUDr. Petra Příhody a JUDr. Marie Žiškové, rozhodl o návrhu **Okresního soudu v Trutnově** na rozhodnutí kompetenčního sporu mezi ním a **Nejvyšším správním soudem**, a dalších účastníků sporu vedeného u Okresního soudu v Trutnově pod sp. zn. 5 C 34/2008, o nové rozhodnutí věci, o níž bylo rozhodnuto jiným orgánem: **1) města Dvůr Králové nad Labem**, zastoupeného JUDr. Milanem Jelínkem, advokátem v Hradci Králové, Dukelská 15, **2) EVORADO IMPORT a. s.**, se sídlem nám. 14. října 1307/2, Praha 5, **3) Krajského úřadu Královehradeckého kraje**, se sídlem Wonkova 1142, Hradec Králové,

takto:

I. **P ř í s l u š n ý** vydat rozhodnutí ve věci vedené u Okresního soudu v Trutnově pod sp. zn. 5 C 34/2008 **j e** soud v občanském soudním řízení.

II. Usnesení Okresního soudu v Trutnově ze dne 5. 2. 2008, čj. 5 C 34/2008 - 71, **s e z r u š u j e .**

O d ů v o d n ě n í :

Návrhem doručeným dne 24. 6. 2008 zvláštnímu senátu zřízenému podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, se Okresní soud v Trutnově domáhal, aby zvláštní senát rozhodl spor o pravomoc vzniklý ve smyslu § 1 odst. 1 písm. b) zákona č. 131/2002 Sb. mezi ním a Nejvyšším správním soudem ve věci žaloby vedené u Okresního soudu v Trutnově pod sp. zn. 5 C 34/2008.

Z přiložených spisů vyšly najevo následující skutečnosti:

Město Dvůr Králové nad Labem je vlastníkem veřejné kanalizace; společnost EVORADO IMPORT a. s. je vlastníkem Společné čistírny odpadních vod. Jako vlastníci provozně souvisejících vodovodů a kanalizací měli dle § 8 odst. 3 zákona č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (dále jen zákon o vodovodech a kanalizacích), uzavřít písemnou dohodu, ve které by upravili vzájemná práva a povinnosti, aby zajistili kvalitní a plynulé provozování vodovodu nebo kanalizace.

Město Dvůr Králové nad Labem a společnost EVORADO IMPORT a. s. se nedohodli a písemnou dohodu dle § 8 odst. 3 zákona o vodovodech a kanalizacích neuzavřeli. Městský úřad ve Dvoře Králové nad Labem, odbor životního prostředí, jako vodoprávní úřad vydal proto dne 22. 9. 2006 rozhodnutí upravující jejich vzájemná práva a povinnosti. Uložil společnosti EVORADO IMPORT a. s. povinnost čistit odpadní vody přiváděné veřejnou kanalizací na vodní dílo Společná čistírna odpadních vod, a městu Dvůr Králové nad Labem uložil povinnost uhradit společnosti část ceny za čištění odpadních vod

za období 29. 6. 2005 až 31. 12. 2005 ve výši 18 675 000 Kč. Pro období roku 2006 stanovil městu Dvůr Králové nad Labem povinnost hradit společnosti měsíční zálohy ve výši 3 038 000 Kč.

Proti rozhodnutí vodoprávního úřadu se město Dvůr Králové nad Labem odvolalo. Krajský úřad Královehradeckého kraje, odbor životního prostředí a zemědělství, rozhodnutím dne 28. 12. 2006, sp. zn. 26425/ZP/2006 odvolání zamítl a rozhodnutí vodoprávního úřadu potvrdil.

Proti rozhodnutí o odvolání brojilo město Dvůr Králové nad Labem správní žalobou. Krajský soud v Hradci Králové rozsudkem ze dne 24. 1. 2007, čj. 30 Ca 8/2007 - 26, vyslovil nicotnost rozhodnutí správních orgánů obou stupňů. V odůvodnění uvedl, že § 8 odst. 3 zákona o vodovodech a kanalizacích umožňuje vodoprávnímu úřadu upravit pouze ta vzájemná práva a povinnosti vlastníků vodovodů a kanalizací, která souvisejí se zajištěním kvalitního a plynulého provozování vodovodu nebo kanalizace. K nim však dle jeho názoru nepatří oprávnění vodoprávního úřadu rozhodovat o cenách za poskytované služby nebo o povinnostech k jejich zaplacení.

S rozsudkem krajského soudu nesouhlasila společnost EVORADO IMPORT a. s., a podala proti němu kasační stížnost.

Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 3. 1. 2008, čj. 9 As 52/2007 - 76, rozsudek krajského soudu zrušil a žalobu města Dvůr Králové nad Labem odmítl. Nejvyšší správní soud uvedl: „*Nejvyšší správní soud v daném případě považuje postup správních orgánů, které v rámci úpravy vzájemných práv a povinností stanovily i výši platby žalobce stěžovateli za provoz čistírny odpadních vod, zcela v souladu se zákonem.*

Rozhodnutí žalovaného a vodoprávního úřadu nelze označit za nicotná z důvodu, že jejich součástí je též úprava finančních vztahů mezi účastníky. Je-li však napadána správnost takto provedené úpravy, pak je nutno konstatovat, že přezkoumání takového návrhu není v pravomoci správního soudu, rozhodujícího o žalobách proti rozhodnutím vydaným v oblasti veřejné správy (§ 4 s. ř. s.). Jak je uvedeno výše, správní orgán v tomto případě rozhodl podle zvláštního zákona o věci, která vyplývá z občanskoprávních či obchodních vztahů, a je zde dána pravomoc soudu v občanském soudním řízení (§ 244 odst. 1 o. s. ř.). Charakter a instituty občanského soudního řízení poskytují dostatečný prostor k přezkumu sporných tvrzení účastníků soukromoprávní povahy“.

V souladu s poučením v rozsudku Nejvyššího správního soudu podalo město Dvůr Králové nad Labem u Okresního soudu v Trutnově žalobu podle § 244 o. s. ř.

Okresní soud v Trutnově před rozhodnutím Ústavního soudu (viz dále) vydal usnesení ze dne 5. 2. 2008, čj. 5 C 34/2008 - 71, kterým věci týkající se povinnosti zaplatit 18 675 000 Kč a zálohy ve výši 3 038 000 Kč vyloučil k samostatnému řízení. Podle zjištění zvláštního senátu ale ve vyloučené věci okresní soud dosud nijak nerozhodl.

Dne 14. 2. 2008 podalo město Dvůr Králové nad Labem ústavní stížnost proti rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 1. 2008, čj. 9 As 52/2007 - 76, k Ústavnímu soudu. Ten ji usnesením ze dne 4. 12. 2008, sp. zn. II. ÚS 416/08, odmítl.

Okresní soud v Trutnově před rozhodnutím Ústavního soudu dne 24. 6. 2008 podal návrh na řešení kompetenčního sporu dle zákona č. 131/2002 Sb. Okresní soud souhlasí se závěrem Nejvyššího správního soudu, že se v řešené věci jedná o rozhodnutí správního orgánu v soukromoprávní věci. Dále namítá, že se neztotožňuje se závěrem Nejvyššího správního soudu, že rozhodnutí o úpravě vzájemných práv a povinností mezi vlastníky provozně souvisejících kanalizací dle § 8 odst. 3 zákona o vodovodech a kanalizacích může obsahovat i rozhodnutí o výši úplaty za čištění odpadních vod, resp. o ceně za takové čištění.

Dle okresního soudu § 8 odst. 3 zákona o vodovodech a kanalizacích zakládá pravomoc vodoprávního úřadu rozhodovat jen o těch právech a povinnostech, které souvisejí se zajištěním kvalitního a plynulého provozování kanalizace, tedy v zásadě s technickými předpoklady takového provozování.

Okresní soud tvrdí, že je nutné rozlišovat pravomoc rozhodovat o povinnosti zaplatit za poskytované služby a pravomoc k rozhodování o výši ceny. Ani při extenzivním výkladu § 8 odst. 3 zákona o vodovodech a kanalizacích nelze dovodit pravomoc správního orgánu rozhodnout o povinnosti jednoho provozovatele zaplatit druhému provozovateli konkrétní peněžní částku. K řízení o zaplacení peněžité částky mezi účastníky mají pravomoc soudy v občanském soudním řízení dle části třetí o. s. ř. K nahrazování dohody účastníků o výši úplaty za čištění odpadních vod nemá pravomoc žádný správní orgán. Pokud správní orgán vydal rozhodnutí nahrazující dohodu o ceně, jednal nad rámec své působnosti. Dle § 65 ve spojení s § 68 písm. b) s. ř. s. mají pravomoc rozhodovat o žalobě proti takovému rozhodnutí soudy ve správním soudnictví.

Zvláštní senát o věci uvážil takto:

Vztahy mezi vlastníky souvisejících kanalizací a působnost orgánů územních samosprávných celků a správních úřadů na tomto úseku upravuje zákon o vodovodech a kanalizacích. Otázky veřejných vodovodů a kanalizací byly původně upraveny v zákoně č. 138/1973 Sb., o vodách (vodní zákon), a v zákoně č. 130/1974 Sb., o státní správě ve vodním hospodářství. Účelem nového zákona bylo zajistit dostatečnou ochranu odběratelů služeb zásobování pitnou vodou a dále zajistit plynulé odvádění a čištění odpadních vod. Zákon o vodovodech a kanalizacích byl reakcí na privatizaci vodovodů a kanalizací, kdy se vlastníky nebo provozovateli jednotlivých částí vodovodů a kanalizací stalo více osob. Vlastníkem vodovodu nebo kanalizace mohou být v současné době jak obce, tak soukromé obchodní společnosti.

Podle § 8 odst. 3 zákona o vodovodech a kanalizacích ve znění účinném do 14. 3. 2006 „*upraví vlastníci vodovodů nebo kanalizací provozně souvisejících, popřípadě jejich částí provozně souvisejících, svá vzájemná práva a povinnosti písemnou dohodou tak, aby bylo zajištěno kvalitní a plynulé provozování vodovodu nebo kanalizace. Nedojde-li k písemné dohodě, rozhodne o úpravě vzájemných práv a povinností mezi nimi vodoprávní úřad*“. Od 15. 3. 2006 rozhoduje o úpravě vzájemných práv a povinností ministerstvo.

Účelem zákona o vodovodech a kanalizacích bylo zachovat co největší smluvní volnost vlastníků provozně souvisejících vodovodů a kanalizací. Dle § 8 odst. 3 věta první zákona o vodovodech a kanalizacích: „*Vlastníci vodovodů nebo kanalizací provozně souvisejících, popřípadě jejich částí provozně souvisejících, upraví svá vzájemná práva a*

povinnosti písemnou dohodou tak, aby bylo zajištěno kvalitní a plynulé provozování vodovodu nebo kanalizace". Konkrétní úprava vzájemných vztahů závisí zcela na vůli subjektů, není nijak obsahově omezena, subjekty mají plnou smluvní volnost k úpravě jak vzájemných práv, tak povinností. Zákon subjektům pouze ukládá, aby výsledkem dohody bylo kvalitní a plynulé provozování vodovodu a kanalizace. Jak již ve zmíněném rozsudku uvedl 9. senát Nejvyššího správního soudu: „*Smluvní volnost soukromoprávních subjektů není omezena obsahově, ale je podmíněna dosažením určitého kvalitativně určeného výsledku*". Vlastníci v dohodě upraví způsob čištění vod, způsob a výši úhrady za čištění, následky porušení povinností, atd.

Dle § 2 odst. 2 a 3 zákona o vodovodech a kanalizacích (ve znění účinném ke dni zahájení správního řízení, tj. do 14. 3. 2006) je „*kanalizace provozně samostatný soubor staveb a zařízení zahrnující kanalizační stoky k odvádění odpadních vod a srážkových vod (dále jen "odpadní vody"), kanalizační objekty včetně čistíren odpadních vod, jakož i stavby k čištění odpadních vod před jejich vypouštěním do kanalizace*".

Pokud se vlastníci provozně souvisejících vodovodů a kanalizací nedohodnou a neuzavřou písemnou dohodu, pak je nutné použít § 8 odst. 3 věta druhá zákona o vodovodech a kanalizacích ve znění do 14. 3. 2006: „*Nedojde-li k písemné dohodě, rozhodne o úpravě vzájemných práv a povinností mezi nimi příslušný vodoprávní úřad*". Jak dále uvedl 9. senát Nejvyššího správního soudu v citovaném rozsudku: „*Až v případě, kdy vlastníci vodovodů a kanalizací provozně souvisejících nejsou schopni uzavřít písemnou dohodu, jejíž obsah by byl zárukou kvalitního a plynulého provozování vodovodu nebo kanalizace, a je zde nebezpečí ohrožení zásobování pitnou vodou a odvádění a čištění odpadních vod, je správní orgán povinen uplatnit svou pravomoc a upravit soukromoprávní vztahy mezi vlastníky tak, aby byl zajištěn řádný chod vodovodů a kanalizací*".

Důvodem, proč se vlastníci nedohodli, mohou být mimo jiné, ba především, finanční otázky. Mezi vlastníky bude sporná výše úhrady, způsob plateb za provedené služby, nedoplatky za minulá období. Všechny tyto oblasti by měly být upraveny v písemné dohodě. Rozhodnutí vodoprávního úřadu (od 15. 3. 2006 ministerstva) v celém rozsahu nahrazuje písemnou dohodu vlastníků souvisejících vodovodů a kanalizací. Z toho vyplývá, že rozhodnutí vodoprávního úřadu musí upravit všechny otázky, kterých by se tato dohoda týkala, tedy i ekonomickou stránku.

Účelem zákona o vodovodech a kanalizacích je chránit veřejný zájem a zajistit zásobování spotřebitelů pitnou vodou, odvádění a čištění odpadních vod. Řešení sporů mezi vlastníky souvisejících kanalizací musí být rychlé, což by zcela popíralo, kdyby o právech a povinnostech rozhodoval vodoprávní úřad a o úhradách za poskytnuté služby soud. Rozhodnutí vodoprávního úřadu by pak bylo pouze formální, spory týkající se úhrad mezi vlastníky by nevyřešilo. Vodoprávní úřad musí svým rozhodnutím komplexně upravit veškeré vztahy mezi vlastníky, rozhodnutí musí být závazným podkladem pro to, aby bylo zajištěno kvalitní a plynulé provozování vodovodu nebo kanalizace.

Písemná dohoda vlastníků souvisejících kanalizací je soukromoprávním aktem. Nejedná se o veřejnoprávní smlouvu dle § 159 a násl. zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu. Pokud rozhodnutí vodoprávního úřadu tuto dohodu zcela nahrazuje, rozhodl

správní orgán o sporu nebo o jiné právní věci, která vyplývá obchodních vztahů. Soud tudíž bude rozhodovat podle části páté o. s. ř.

Ekonomické otázky jsou tedy součástí rozhodnutí vodoprávního úřadu, soud o nich proto nebude rozhodovat samostatně podle části třetí o. s. ř., ale jako o součásti rozhodnutí vodoprávního úřadu dle části páté o. s. ř.

Pravomocné rozhodnutí zvláštního senátu je podle § 5 odst. 5 zákona č. 131/2002 Sb. závazné pro strany kompetenčního sporu, účastníky řízení, v němž spor vznikl, pro správní orgány [§ 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s.] i soudy. Dále bude tedy Okresní soud v Trutnově pokračovat v původním řízení o podané žalobě včetně té části, kterou vyloučil usnesením ze dne 5. 2. 2008, čj. 5 C 34/2008 - 71, k samostatnému řízení.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 24. června 2009

JUDr. Michal Mazanec
předseda zvláštního senátu